

TAALKUNDE VOOR KINDEREN [2]

HONDERDDUIZEND JAAR PRATEN

Op school heb je bijna iedere dag taal. Dan schrijf je een spannend verhaal of leer je nieuwe woordjes. Maar wat je niet hoort, is waarom alleen mensen praten, en dieren niet. Of waarom er zo veel talen in de wereld zijn. Marc van Oostendorp vertelt je er in de serie 'Taalkunde voor kinderen' alles over.

Marc van Oostendorp

Waarom zijn er zo veel talen op de wereld? Om die vraag te beantwoorden moet ik eerst iets over je familie vertellen: je oma komt uit Afrika. En als dat niet zo is, dan komt de oma van je oma wel uit Afrika. Of de oma van de oma van je oma, of daar weer de oma van. Bij sommige mensen moet je misschien drieduizend oma's teruggaan, maar uiteindelijk heeft iedereen wel een verre oma in Afrika. Daar is, ongeveer honderdduizend jaar geleden, de eerste mens geboren.

De eerste mensen vonden het wel leuk op de plek waar ze gebo-

den ze Afrika, toen trokken ze via Egypte en Turkije naar Europa en naar Azië, ze staken van daaruit over naar Amerika en Australië. Overall pasten ze zich telkens een beetje aan het klimaat aan.

Op die manier werden ze aan de buitenkant steeds verschillender. De mensen die in Europa aankwamen, kregen vanwege het slechte weer een steeds wittere huid. De eskimo's, die op de noordpool gingen wonen, kregen een steeds kleinere neus, zodat ze niet zo veel van de koude lucht hoefden in te ademen. Zo ontstonden blanke mensen en zwarte mensen, indianen en Indonesiërs, en alle andere mensensoorten en volken.

Ook de talen die de mensen spraken, begonnen steeds meer van elkaar te verschillen. Waarschijnlijk hadden de eerste mensen in Afrika al een taal. Dat weet niemand helemaal zeker, want die mensen konden niet schrijven en al helemaal geen cd's opnemen, en er is niemand meer die het kan navertellen. Daarom weten we ook niet meer hoe die taal, als hij bestaat heeft, geklonken heeft.

Lastig reizen

In ieder geval begonnen in de loop van de tijd mensen op de ene plek net iets anders te praten dan mensen op de andere plek. Ze verzonden eens een nieuw woord. Ze vonden het leuk om de woorden in een zin in een andere volgorde te zetten. Ze begonnen een woord net wat anders uit te spreken dan ze eerder deden.

In honderdduizend jaar groeiden de talen die de mensen spraken steeds verder uit elkaar. Er waren geen vliegtuigen, treinen, auto's of fietsen, en reizen was dus lastig. Wie op de plaats woonde waar nu Maastricht is, kwam nooit in de buurt van Groningen. En al helemaal niet in Frankrijk of Italië, in Toronto of Tokio. Je hoefde je dus ook niet af te vragen of die andere mensen je nog wel konden verstaan. Ook de mensen in verre landen moesten wel in hun eigen buurt blijven. Ze spraken dus alleen maar met hun familie en kennissen. De talen werden zo steeds

onbegrijpelijker voor mensen die ergens anders woonden.

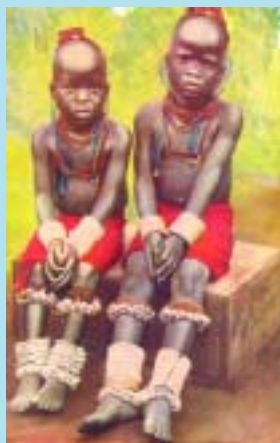
Als je nu de wereld rondreist, hoor je allerlei talen waarvan je geen woord kunt verstaan. Je kunt ze ook nooit allemaal leren. Er zijn ongeveer zesduizend talen op de wereld. Als je heel erg je best zou doen, zou je misschien vijftig talen kunnen leren. Dan zou je je hele leven niks anders moeten doen en je zou heel oud moeten worden. En dan nog zou je van de meeste talen geen woord verstaan.

Spoorloze talen

Er is wel een heleboel veranderd sinds de eerste mensen begonnen te praten. Het is nu bijvoorbeeld veel makkelijker om te reizen, maar door al dat gereis raken er steeds meer talen spoorloos. In het verleden hebben veel Europese landen bijvoorbeeld landen in Afrika bezet. Hoewel die bezetting al lang geleden is afgelopen, moet je in die landen nog steeds Engels of Frans kunnen praten als je geld wilt verdienen. Veel arme mensen leren hun kinderen daarom liever een van die talen dan hun eigen taal.

Over honderd jaar zullen er daarom veel minder talen zijn dan nu. Misschien zal de helft van de talen door niemand meer gesproken of verstaan worden. Omdat heel veel van die talen nooit zijn opgeschreven, zal niemand ze dan nog kunnen leren. Het Nederlands zal er dan trouwens nog wel zijn, want die taal wordt door veel mensen gesproken en wij zijn rijk genoeg om onze taal te kunnen behouden.

Is het erg dat al die andere talen verdwijnen? Sommige mensen vinden van wel. Zij vinden het leuk en belangrijk dat er zo veel verschillende talen zijn. Ze proberen nu nog zo veel mogelijk van die talen op te schrijven, en ze proberen ervoor te zorgen dat kinderen die talen weer gaan leren. Andere mensen zeggen dat je talen niet kunt bewaren. Zij zeggen: als de mensen allemaal dezelfde taal willen praten, kun je ze dat niet verbieden. Wat vind jij?

ren werden. Ze hadden genoeg ruimte om te wonen en genoeg te eten. Ze hadden misschien één taal, die ze allemaal konden verstaan. Maar toen er steeds meer mensen kwamen, werd het krappere en was er minder eten. Daarom besloten sommige mensen wat verder weg te gaan wonen. Toen op die nieuwe plek ook weer te veel mensen waren, trokken sommigen van hen weer wat verder weg.

Steeds kleinere neus

Zo raakte de hele wereld langzaam maar zeker vol mensen. Eerst vul-